

# REFERAT Psykiatri- og Socialudvalget d. 04-05-2022

**Mødedato** Onsdag d. 04. maj 2022 kl. 09:00

**Mødested** Psykiatrien i Esbjerg, Gl. Vardevej 101

**Mødedeltagere** Mette Bossen Linnet, V, Anne Skau Styrihave, B, Roya Moore, C (Fravær), Sabrina Bech Røn, D, Bjarne Nielsen, V, Sarah Andersen, V, Gitte Frederiksen, V (Fravær), Sara Darling Berg Jørgensen, A (Fravær), Bente Gertz, A, Suzi Würtz Kjærgaard, F, Elin Søndergaard, A (Fravær)

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Foretræde - Ergoterapeutforeningen.....                                                           | 3  |
| De faglige anbefalinger til 10-års planen med fokus på voksenpsykiatrien og lighed i sundhed..... | 4  |
| FOKUS på lighed i sundhed i Psykiatrisygehuset.....                                               | 7  |
| INTRO til voksenpsykiatrien i Region Syddanmark.....                                              | 8  |
| Udfordringer i Børne- og ungdomspsykiatrien.....                                                  | 9  |
| Orientering om Psykiatriplan 2020-2024 - Årsrapport 2021.....                                     | 12 |
| Godkendelse af deludmøntning vedr. øget tilgængelighed til ambulant behandling.....               | 14 |
| Proces i forhold til borgeroplevet livskvalitet og kerneværdier på socialområdet.....             | 17 |
| Orientering om årsrapport for Mindhelper.dk.....                                                  | 19 |
| Orientering om resultater af Sundhedsprofilen 2021.....                                           | 21 |
| Mødekalender.....                                                                                 | 23 |
| Gensidig orientering.....                                                                         | 24 |
| Underskriftsside.....                                                                             | 25 |

# Punkt 1: Foretræde - Ergoterapeutforeningen

22/84

## Resumé

Ergoterapeutforeningen har anmodet om foretræde.

## Sagsfremstilling

Ergoterapeutforeningen har anmodet om foretræde for psykiatri- og socialudvalget med nedenstående emne:

”Vi ønsker at tale om en recoveryorienteret tilgang til patienter i psykiatrien samt om nedbringelse af tvang ved brug af fx sansemulation og meningsfulde aktiviteter. Sansestimulation kan deeskalere tilspidsede situationer og ubehag. Ved at prioritere arbejdet med meningsfulde aktiviteter trænes også krop, hjerne og sanser til at skabe struktur på aktiviteter, som er nødvendige for at kunne fungere bedst muligt i en hverdag efter udskrivelse.

Ergoterapi udspringer fra psykiatrien, og psykiatri er en stor del af den ergoterapeutiske grunduddannelse. Ergoterapeuterne er en af de faggrupper, hvor mange ønsker at arbejde i psykiatrien, og Ergoterapeutforeningen ser mange gode resultater med det ergoterapeutiske arbejde. [Politiken beskriver](#) fx hvordan antallet af bæltefikseringer faldt med 38 procent, og brugen af tvangsmedicinering faldt med 46 procent ved brug af sansemulation i et forsøg, som fandt sted over et år på en ungdomspsykiatrisk afdeling på Augustenborg Sygehus.

Som udvalget sikkert er bekendt med fremgår det i et [svar fra sundhedsministeren](#), at "Psykiatrien i Region Syddanmark har i alt 31 sengeafsnit, hvoraf 16 har eget sanserum og fem har adgang til et fælles sanserum."

Ergoterapeutforeningen oplever derfor, der kan være et potentiale i at udbedre bl.a. sansemulation for at reducere brugen af tvang. Det er dog vigtigt, at de rigtig kompetencer følger med, så patienten oplever den form for sansemulation, der er hensigtsmæssig for den enkelte eksempelvis på baggrund af udarbejdelse af sanseprofil. Ligesom det er vigtigt, at de eksisterende sanserum bliver brugt efter hensigten”.

## Indstilling

Til orientering.

## Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard og Gitte Frederiksen deltog ikke i sagens behandling.

## Bilag

Retningslinjer for foretræde for PSU

Notat om meningsfulde aktiviteter

Oplæg, pkt. 1 - Foretræde - Ergoterapeutforeningen - 04-05-2022

## **Punkt 2: De faglige anbefalinger til 10-års planen med fokus på voksenpsykiatrien og lighed i sundhed**

22/9974

### **Resumé**

Som en del af årshjul for psykiatri- og socialudvalget gives der en kort introduktion til de faglige anbefalinger i 10-års planen, der relaterer sig til mødets temapunkt og introduktionsemne. I de faglige anbefalinger er der flere temaer, der dækker ind over mødets tema om voksenpsykiatri og ulighed.

### **Sagsfremstilling**

For at afgrænse dagsordenspunktet introduceres to temaer fra det faglige oplæg til 10-års planen, relateret til mødets tema om voksenområdet og ulighed:

- Lighed i sundhed og afstigmatisering (kapitel 8) omfatter fire anbefalinger.
- Udredning og behandling (kapitel 13) omfatter 10 anbefalinger.

Tema vedrørende tidlige indsatser i forhold til voksne og tema vedrørende retspsykiatri, der ligeledes relaterer sig til dagens tema, præsenteres på et senere møde.

Udfordringer i forhold til lighed i sundhed og afstigmatisering på psykiatriområdet

Psykiske lidelser har stor betydning for den enkelte og mulighederne for at leve et

almindeligt liv med familie, arbejde og fritidsinteresser, og de medfører en markant overdødelighed. Alligevel mødes mennesker med psykiske lidelser ikke af samme niveau af kvalitet i indsatsen som mennesker med fysiske lidelser.

Stigmatisering og diskrimination forekommer både på det personlige og det strukturelle niveau. Således kan mennesker med psykiske lidelser opleve stigmatisering både i medierne og i mødet med andre mennesker og systemer.

Stigmatisering har omfattende konsekvenser i form af diskrimination, selvstigmatisering og begrænsede muligheder samt social udstødelse. Mennesker med psykiske lidelser oplever både social ulighed og har kortere levetid. Specielt ses en væsentligere kortere levetid for mennesker med de sværeste psykiske lidelser. De har 15-20 år kortere levetid end mennesker uden psykisk lidelse. Den kortere levetid skyldes bl.a. underbehandling eller uhensigtsmæssig behandling

af både den psykiske lidelse og samtidig somatisk sygdom, manglende forebyggende indsats

over for livsstilsrelaterede sygdomme, en højere forekomst af selvmord og ulykker samt afledte

effekter af misbrug.

Brugen af sundhedsydelser blandt mennesker med psykiske lidelser er ikke lige, og der er derfor risiko for underdiagnosticering og underbehandling af både somatisk sygdom og psykisk lidelse. Samtidig ses der en overrepræsentation af somatiske lidelser hos mennesker med psykiatrisk lidelse. Specielt ses højere forekomst af livsstilsrelaterede sygdomme.

Patienter, der nyligt er udskrevet fra psykiatrisk afdeling, hører til en af de risikogrupper, som har de højeste selvmordsrater. Hertil har mennesker, der allerede har forsøgt selvmord, en øget selvmordsrisiko. Samtidig ses en markant stigning i selvmord og selvmordsforsøg blandt yngre kvinder.

For en gennemgang af de konkrete anbefalinger der relaterer sig til lighed i sundhed og afstigmatisering, samt eksempler på allerede igangsatte initiativer i Region Syddanmark, henvises til vedlagte bilag

#### Udfordringer ift. udredning og behandling

Dette tema er relativt omfangsrigt, delvist er det tilknyttet 10 anbefalinger i det faglige oplæg og samtidig omfatter det en stor del af den regionale psykiatris kerneopgave. Derfor er der her prioriteret en fremlæggelse af udfordringerne skitseret i det faglige oplæg, mens en gennemgang af selve anbefalingerne er nedtonet til fordel for en beskrivelse af eksempler på regionens indsatser.

I det faglige oplæg præsenteres udfordringer inden for følgende seks områder:

Der ses forskellige kapacitetsudfordringer:

- Mangel på specialiseret sundhedsfagligt personale og problemer med rekruttering og fastholdelse. Dette er særligt udtalt på afdelinger med svært syge patienter som fx lukkede eller intensive afsnit.
- Belægningen på de psykiatriske sengepladser er så høj, at der kan være problemer med at sikre kapacitet til de akutte patienter.
- I socialpsykiatrien opleves, at opfølgningen efter udskrivelse desuden er mangelfuld, herunder særligt ift. de sværest syge, som har brug for en systematisk og tværsektoriel indsats.
- Der er lange ventetider til behandling hos praktiserende speciallæger og psykologer.

Der ses utilstrækkelig indsats til mennesker med svære psykiske lidelser og komplekse problemer. Udfordringer omfatter:

- Behandlingsforløbet for målgruppen er ofte usammenhængende og præget af manglende samarbejde på tværs af fagligheder og sektorer.
- Målgruppen har brug for udgående og fleksible tilbud som supplement til de vanlige ambulante tilbud. Men der er forskel i hvilket omfang, og hvordan, de forskellige udgående tilbud er implementeret på tværs af landet.
- Undersøgelse af patienter, der har begået kriminalitet peger på, at de har fået utilstrækkelig behandling og utilstrækkelig social støtte.

Der peges på flere udfordringer med behandling af psykisk lidelse og samtidigt misbrug:

- Misbrug kan øge risiko for kriminalitet og samtidig forringe effekt af psykiatrisk behandling.
- Behandlingsansvar er opdelt, ansvaret for behandlingen af den psykiske lidelse varetages i dag i regionalt regi, mens misbrugsbehandlingen varetages i kommunalt regi.
- Det er samtidig en udfordring, at misbrugsbehandlingen er organiseret forskelligt i de enkelte kommuner.

Der ses en stigning i antal mennesker med lette til moderate psykiske lidelser samtidig med, at der er utilstrækkelige behandlingstilbud:

- Mange i denne gruppe bliver ikke udredt rettidigt og får ikke tilbudt behandling af tilstrækkelig høj kvalitet i det primære sundhedsvæsen. Der er eksempelvis ikke noget krav om, at de praktiserende læger skal tilbyde samtaler eller længerevarende konsultationer til mennesker med psykiske lidelser. Endvidere ses store variationer på tværs af landet i brugen af særligt samtaleterapi i almen praksis.
- De lange ventetider til privatpraktiserende speciallæger i psykiatri og de manglende relevante tilbud gør, at borgeren ofte henvises til sygehus, hvor udrednings- og behandlingsretten sikrer en tidligere indsats, selvom behandlingen bedre kunne varetages i primærsektoren.

Endvidere påpeges, at der er utilstrækkeligt fokus på inddragelse af pårørende:

- Generelt er der ikke en systematisk inddragelse af pårørende i indsatsen, og en stor del oplever sig ikke tilstrækkeligt inddraget.
- Pårørende har selv ofte brug for hjælp, men der er en udfordring med adgang til tilbud for pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Specielt fremhæves børn som pårørende, som bør have særlig opmærksomhed, da de har en stærkt forhøjet risiko for selv at udvikle psykisk mistrivsel eller psykisk lidelse.

Uindfriet potentiale for at forebygge og nedbringe tvang:

- På trods af stor og målrettet indsats for at nedbringe tvang er brugen af tvang fortsat for høj. Specielt i forhold til reduktion af (gentagne) tvangsindlæggelser mangler der systematisk og forpligtende samarbejde på tværs af kommune og almen praksis.

For en gennemgang af de konkrete anbefalinger vedr. udredning og behandling, samt eksempler på allerede igangsatte initiativer i regions Syddanmark, henvises til vedlagte bilag.

## **Klimavurdering**

Det er ikke fundet relevant at foretage klimavurdering af denne sag, da sagen ikke påvirker klimaet eller bidrager til realisering af regionens klimastrategi.

## **Indstilling**

Til orientering.

## **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Bilag

## **Punkt 3: FOKUS på lighed i sundhed i Psykiatrisygehuset**

22/17380

### **Resumé**

Som et led i indsatsen mod ulighed i sundhed har Psykiatrien i Region Syddanmark fokus på at forebygge og behandle fysisk sygdom hos mennesker med psykisk sygdom samt at forebygge selvmord. Der orienteres om indsatsen samt om nyt initiativ målrettet de retspsykiatriske patienter på Psykiatrisk Afdeling Middelfart.

### **Sagsfremstilling**

Borgere med alvorlig psykisk sygdom lever gennemsnitligt 10-20 år kortere end den øvrige befolkning. Det vurderes, at ca. 60 % af denne overdødelighed skyldes samtidig somatisk sygdom. Der er primært tale om hjertekarsygdomme, metaboliske sygdomme samt visse infektionssygdomme. Den somatiske overdødelighed skyldes, at disse sygdomme er overrepræsenterede blandt mennesker med psykisk sygdom. I Region Syddanmark har ulighed i sundhed stor bevågenhed og optræder som et særligt fokusområde i en række indsatser og strategier, herunder Psykiatriplan 2020-2024.

Psykiatrien i Region Syddanmark understøtter lighed i sundhed ved at blive bedre til at forebygge og behandle fysisk sygdom hos mennesker med psykisk sygdom samt ved at forebygge selvmord.

Indsatsen omhandler bl.a. hjælp til rygestop, opmærksomhed på kost og motion under indlæggelse, kompetenceudvikling i forhold til forebyggelse og behandling af somatisk sygdom mv.

Psykiatrisygehusets administrerende direktør Charlotte R. Josefsen orienterer om indsatsen.

I 2021 iværksatte Psykiatrisk Afdeling Middelfart et projekt målrettet de retspsykiatriske patienter.

Speciallæge i almen medicin Camilla Stougaard Fabricius vil på mødet fortælle om initiativet.

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

### **Bilag**

Oplæg, pkt. 3 - Lighed i sundhed - 04-05-2022

## **Punkt 4: INTRO til voksenpsykiatrien i Region Syddanmark**

22/17380

### **Resumé**

Udvalget introduceres til voksenpsykiatrien i Region Syddanmark.

### **Sagsfremstilling**

Voksenpsykiatrien i Region Syddanmark behandler voksne med psykiatriske diagnoser fra 20 år og op.

Voksenpsykiatrien består af seks afdelinger:

- Psykiatrisk Afdeling Vejle
- Psykiatrisk Afdeling Middelfart
- Psykiatrisk Afdeling Odense
- Psykiatrisk Afdeling Svendborg
- Psykiatrisk Afdeling Aabenraa
- Psykiatrisk Afdeling Esbjerg

Derudover rummer voksenpsykiatrien Afdelingen for Traume- og Torturoverlevende (ATT), som er et ambulant tilbud til flygtninge med traumer fra flugt og krig mv. samt hjemvendte danske soldater, der har udviklet diagnosen Posttraumatisk Stressforstyrrelse (PTSD), samt Telepsykiatrisk Center (skifter navn til Center for Digital Psykiatri), som tilbyder landsdækkende internet-baseret behandling af let til moderat angst og depression.

På mødet introduceres udvalget til indsatser, tilbud, kapacitet mv. i voksenpsykiatrien, og afdelingsledelsen for Psykiatrisk Afdeling Esbjerg orienterer og viser rundt på afdelingen.

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

### **Bilag**

Oplæg, pkt. 4 - Voksenpsykiatrien - 04-05-2022

## Punkt 5: Udfordringer i Børne- og ungdomspsykiatrien

19/46338

### Resumé

Psykiatrien i Region Syddanmark står over for en række udfordringer ift. det børne- og ungdomspsykiatriske område, som udfordrer mål ift. rettidighed og høj kvalitet. Disse udfordringer skal løses inden for den nuværende organisering i regionen af børne- og ungdomspsykiatrien, hvor en række forhold forstærker ovenstående udfordringer.

Derfor foreslås igangsættelse af en proces mhp. at fastlægge en fremtidig organisering af børne- og ungdomspsykiatrien, der imødegår udfordringsbilledet og sikrer bæredygtige løsninger, som sikrer både høj kvalitet, rettidighed i behandling og et attraktivt Børne- og Ungdomspsykiatrisk (BU) speciale på længere sigt.

### Sagsfremstilling

Region Syddanmark har med Psykiatriplan 2020-2024 sat retningen for den psykiatriske behandling og klare ambitioner herfor. Målet for Psykiatrien i Region Syddanmark er, at mennesker med psykisk sygdom får det bedst mulige behandlingsforløb, og at den enkelte og dennes pårørende føler sig støttet i sygdomsforløbet. Det bedst mulige behandlingsforløb er kendetegnet ved, at mennesker med psykisk sygdom mødes som ligeværdige partnere med indflydelse på deres egen behandling – og tilbydes et rettidigt, tilstrækkeligt, sammenhængende og recovery-orienteret patientforløb af høj kvalitet.

Psykiatrien i Region Syddanmark står over for en række udfordringer ift. det børne- og ungdomspsykiatriske område, som udfordrer overstående mål ift. rettidighed og høj kvalitet. Her og nu handler det særligt om en kombination af følgende udfordringer:

- Mangel på speciallæger: de seneste år har væsentligt flere forladt de børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger end der er kommet til. Der er netto ca. 8 speciallæger færre til rådighed i dag end for to år siden og pt. 10 ledige speciallægestillinger. Der er intet, der tyder på, at denne manko forsvinder inden for de kommende år. Hertil kommer en manglende ledende overlæge i BU Sydjylland efter flere forgæves forsøg på besættelse af stillingen.
- Flere børn og unge skal udredes og behandles i børne- og ungdomspsykiatrien: i det faglige oplæg til 10-års planen for psykiatri påpeges, at der i det seneste årti er sket en markant stigning i antallet af børn og unge, som udredes og behandles i børne- og ungdomspsykiatrien. Denne tendens ses også i Region Syddanmark, hvor ca. 10.600 børn og unge var i behandling i børne- og ungdomspsykiatrien 2021, mod 8.500 personer i 2016. Der er intet, der tyder på, at behovet for udredning og behandling formindskes de kommende år.

Disse udfordringer skal løses inden for den nuværende organisering i regionen af børne- og ungdomspsykiatrien, hvor særligt to forhold forstærker ovenstående udfordringer:

1. En sammenlignet med andre regioner relativt decentral struktur på døgnområdet med børne- og ungdomspsykiatriske senge på tre matrikler, Odense (22 senge), Aabenraa (17 senge) og Esbjerg (7 senge): det kræver vagtdækning tre steder med deraf følgende træk på de lægefaglige ressourcer. Få læger til at dække bagvagt og de tre matrikler gør, at de mest erfarne læger har mindre tid til patientbehandling i dagtiden i sengeafsnittene og i ambulatorierne. Beslutningen om døgnsege på tre matrikler blev vedtaget med psykiatriplanen fra 2010.
2. En relativt høj aldersgrænse sammenlignet med de andre regioner på op til 20 år: de 18 og 19 årige fylder relativt meget op på sengeafsnittene, og samtidig skal der bruges en del ressourcer på at håndtere to forskellige sæt pakkeforløb, forløbsbeskrivelser og retningslinjer (en til patienter under 18 år og en til patienter over 18 år) og Børne- og ungepsykiatrien i Region Syddanmark samarbejder med flere forskellige forvaltninger i kommunerne, da aldersgrænsen hos flere af disse er 18 år. Valget af aldersgrænse op til 20 år stammer fra regionens første psykiatriplan i 2007.

Psykiatrisygehuset arbejder på at håndtere udfordringerne her og nu på den korte bane. Det kan indebære en række tiltag, der skal konsolidere afdelingerne i den nuværende situation.

I forhold til den lange bane kalder udfordringerne på, at de nuværende og fremtidige udfordringer analyseres grundigt, og at der ses på den fremtidige organisering af børne- og ungdomspsykiatrien, så det sikres, at den fremtidige organisering af området bedst muligt modsvarer samfundsudviklingen og forventede fremtidige vilkår i psykiatrien.

Det faglige oplæg til 10-års planen sætter ligeledes fokus på behovet for at sikre en høj kvalitet i behandlingstilbuddet til børn og unge med kontakt til børne- og ungdomspsykiatrien, så flere børn og unge med svære psykiske lidelser får et godt og sammenhængende behandlingstilbud af ensartet kvalitet på tværs af landet.

Psykiatrisygehuset vil på mødet gå i dybden med udfordringsbilledet og hvilke tiltag, der kan blive nødvendige at gennemføre på den korte bane.

### Den videre proces

Situationen kalder på grundige overvejelser omkring de langsigtede løsninger for børne- og ungdomspsykiatrien.

Der lægges derfor op til, at tiden frem til primo 2023 bruges på en bredt forankret drøftelse politisk, og med det omgivende samfund, af situationen i børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på at kunne træffe beslutninger omkring den fremtidige organisering af specialet.

For at sikre det bedst mulige grundlag for beslutninger omkring den fremtidige organisering af børne- og ungdomspsykiatrien, foreslås det i første omgang at gå i dialog med alle de centrale aktører på området, hvor udfordringsbilledet for specialet formidles og der lægges op til drøftelse af den nuværende situation. Der foreslås afholdelse af dialogmøder med kommunerne, patientforeningerne, og patienter samt pårørende på de børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger.

Input fra disse dialogmøder vil herefter indgå i de efterfølgende politiske drøftelser forankret i psykiatri- og socialudvalget med orientering af regionsrådet undervejs i 2. halvår af 2022, omkring hvilke løsninger, der skal vælges for børne- og ungdomspsykiatrien forankret i udvalget og med løbende involvering af regionsrådet. I overensstemmelse med ønsket om en involverende proces – også når der drøftes løsninger – foreslås gennemførelse af høringsproces vedr. udkast til løsninger på den fremtidige børne- og ungdomspsykiatri. Høringen vil køre henover årsskiftet 2022/23.

Der stiles efter at kunne træffe beslutninger om den fremtidige organisering af børne- og ungdomspsykiatrien på regionrådsmødet i februar 2023.

Der er vedlagt en idé til procesplan for forløbet, herunder en nærmere beskrivelse af de enkelte mødefora med de centrale aktører. På mødet drøftes med afsæt i oplægget tilrettelæggelse af den videre proces.

## Klimavurdering

Der vurderes ikke på nuværende tidspunkt at være væsentlige klimamæssige effekter af denne sag. Det skal genvurderes, når forslag til den fremtidige organisering af børne- og ungdomspsykiatrien foreligger.

## Indstilling

Psykiatri- og socialudvalget anbefaler over for regionsrådet:

At der i lyset af det udfordringsbillede, der fremgår af sagen, igangsættes en proces, der skal munde ud i forslag til fremtidig organisering af det børne- og ungdomspsykiatriske område i Region Syddanmark

At processen gennemføres som beskrevet i sagen og dens bilag.

## **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Psykiatri- og socialudvalget anbefaler indstillingen over for regionsrådet.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Børne- og ungdomspsykiatrien - procesplan

Notat - Fremtidens børne- og ungdomspsykiatri

## Punkt 6: Orientering om Psykiatriplan 2020-2024 - Årsrapport 2021

18/53230

### Resumé

Regionsrådet besluttede i forbindelse med godkendelse af ”Psykiatriplan 2020-2024”, at der løbende skulle udarbejdes en årlig rapportering. Denne sag vedrører rapportering nr. 2 for 2021.

### Sagsfremstilling

Regionsrådet godkendte den 16. december 2019 ”Psykiatriplan 2020-2024”, der indeholder seks temaer og 39 anbefalinger, som skal implementeres i planperioden. I marts 2020 blev implementeringsplanen herfor godkendt.

De seks temaer er:

1. Patienter og pårørende
2. Lighed i sundhed
3. Sammenhæng og forebyggelse
4. Bedre behandling – forskning, kvalitet og udvikling
5. Kapacitet og organisering
6. Fastholdelse, rekruttering og kompetencer.

I forbindelse med politisk godkendelse af implementeringsplanen for ”Psykiatriplan 2020-2024” den 19. marts 2020 blev det samtidig besluttet, at regionsrådet skal forelægges en årlig status på psykiatriplanens anbefalinger. Første status blev afleveret foråret 2021. Hermed foreligger anden årsrapport.

Anbefalingerne er finansieret via midler fra budgetforligene fra 2019 og frem sammen med udmøntning af finanslovsmidlerne i maj 2020. Herudover har der i regionens efterfølgende budgetforlig været fokus på at styrke anbefalingerne i psykiatriplanen.

Flere af anbefalingerne i psykiatriplanen baserer sig på fortsættelse og permanentgørelse af tidligere indsatser og projekter, som er fortsat ind i planperioden.

Siden regionsrådet godkendte psykiatriplanen og den efterfølgende implementeringsplan er der arbejdet målrettet med at realisere planens indsatser og anbefalinger. Således er de fleste af planens 39 anbefalinger igangsat. Der har således generelt været god fremdrift i implementeringen af planens anbefalinger siden 2020.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der for de fleste af planens anbefalinger er et stort implementeringsarbejde efter indsatserne er godkendt, og pengene er bevilget.

Implementeringerne omfatter dialog- og kulturarbejde i forhold til planens intentioner, fortsat rekruttering, kompetenceudvikling samt yderligere dialog og aftaler med kommuner og praksissektor, hvilket indebærer, at mange af indsatserne først vil være færdigimplementeret sidst i planperioden.

De væsentligste nye tiltag i 2021:

- Pårørende-Peers
  - Ultimo 2021 ansat 41 peers
- Undervisning: den gode samtale
  - Følger den overordnede fælles regionale udrulningsplan
- Analyse af selvmord med somatikken
  - Nedsat arbejdsgruppe og udarbejdet projektbeskrivelse systematisk arbejde med selvmordsforebyggelse
- Kompetenceudvikling – somatiske behov
  - Kortlægning uddannelsesmæssige tiltag, løbende udrulles i Psykiatrisygehuset fra 1. kvartal 2022
- Integreret samarbejde om de mest sårbare
  - Igangsat og udvides med kompetenceløft ift. spiseforstyrrelse
- Forskning i mental mistrivsel
  - RR udmøntet permanente midler i 2021 for yderligere analyse og forskningsaktiviteter.

I 2022 og frem vil der fortsat blive arbejdet med konsolidering og implementering af anbefalingerne i psykiatriplanen. Det er forventningen, at implementeringsplanen for 2022 og frem vil følge den planlagte implementeringstakt.

De væsentligste nye tiltag/initiativer 2022/2023:

- Somatiske helbredsundersøgelser i almen praksis
  - Indgår som en del af overenskomst med almen praksis for 2022
- Medicinreducerende afsnit
  - Forventes at foreligge sag i 3. kvartal 2022
- Tydelige karriereveje – brug af specialviden
  - Arbejdet fortsættes i 2022.

Regionsrådet orienteres om sagen på møde den 23. maj 2022.

## **Klimavurdering**

Det er ikke vurderet relevant at foretage en klimavurdering af denne sag, idet sagen ikke umiddelbart påvirker klimaet eller regionens klimastrategi.

## **Indstilling**

Til orientering.

## **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Psykiatriplan - Årlig rapportering - notat

## **Punkt 7: Godkendelse af deludmøntning vedr. øget tilgængelighed til ambulant behandling**

22/17136

### **Resumé**

Der fremlægges sag for delvis udmøntning af anbefaling 32+33 fra Psykiatriplanen 2020-2024 vedr. øget tilgængelighed af ambulant behandling.

### **Sagsfremstilling**

Psykiatriplanens anbefaling 32 og 33 omhandler den ambulante psykiatriske behandling. Anbefaling 32 går på øget tilgængelighed til ambulant behandling, hvortil der er afsat 7 mio. kr. årligt. Anbefaling 33 omhandler en revision af det nuværende koncept for ambulant psykiatrisk behandling.

Med denne sag fremlægges sag til en tidsbegrænset deludmøntning af anbefaling 32.

#### **Flexible Assertive Community Treatment**

I overensstemmelse med psykiatriplanen er der igangsat et arbejde med at revidere det nuværende koncept for ambulant psykiatrisk behandling med henblik på at understøtte målsætningen om et tættere samarbejde såvel internt i Psykiatrisygehuset som på tværs af sektorer. Et af fokuspunkterne er udvikling af mere fleksible ambulante behandlingstilbud, der i endnu højere grad kan understøtte patienternes recovery og patientens aktuelle behandlingsbehov.

Til at sikre dette mere fleksible ambulante behandlingstilbud foreslås med denne sag at indføre et behandlingskoncept i hele regionen, der benævnes F-ACT, hvilket står for "Flexible Assertive Community Treatment". Der er tale om en hollandsk udviklet model, som består af en mere fleksibel, opsøgende og udgående behandling i patienternes nærmiljø.

Konceptet bygger oven på "Assertive Community Treatment" (ACT) som Psykiatrisygehuset igennem længere tid har anvendt i behandling af psykosepatienter i opsøgende psykoseteams.

Disse findes i alle lokalpsykiatrier og har leveret en intensiv indsats og behandling til de mest sårbare psykosepatienter.

Hovedbestanddelen i F-ACT-indsatsen er tværfaglige grupper, hvor alle deltagende faggrupper kan bidrage til patienternes behandling og recovery. Disse tværfaglige grupper benævnes F-ACT teams.

Et centralt element i metoden er, at behandlingen i højere grad kan tilpasses den enkelte patients aktuelle behov med mulighed for hurtigt at skrue op eller ned for indsatsen.

#### **Erfaringer**

Metode bruges allerede i flere skandinaviske lande og er også oversat til dansk kontekst med implementering i flere regioner og med Region Hovedstaden som bannerfører. Et publiceret studie fra Region Hovedstaden har fundet, at

patienter i F-ACT forløb havde færre indlæggelser end patienter i kontrolgruppen. Der er således indikationer for, at indsatsen kan forebygge indlæggelser.

## F-ACT i Region Syddanmark

Indsatsen skal i Region Syddanmark bygge videre på erfaringer fra projekter, hvor der bygger på ACT-behandling af psykosepatienter i opsøgende psykoseteam og ACT-projekter udviklet i samarbejde med Fredericia og Haderslev Kommune.

Erfaringer fra disse indsatser giver anledning til at forvente et betydelig behov for implementeringsstøtte i forbindelse med etablering af de tværfaglige grupper (F-ACT teams.) Dette er også erfaringen fra de øvrige regioner, hvor metoden er implementeret.

Der skal derfor sættes ind fra starten med et understøttende arbejde i forbindelse med den omfattende omlægning i arbejdsgange og organisering, der følger med overgangen til F-ACT. Derfor foreslås, at der i en overgangsperiode fra september 2022 til udgangen af 2024 tilknyttes en implementeringsmedarbejder til hver af de seks psykiatriske afdelinger i henholdsvis Esbjerg, Aabenraa, Vejle, Middelfart, Svendborg og Odense. Implementeringsmedarbejderen får ansvaret for at facilitere og understøtte implementeringsindsatsen i de 1-4 lokalpsykiatrier, som er tilknyttet den enkelte afdeling.

Opgaverne er blandt andet, at:

- Understøtte afdelingsledelsen i en struktureret omorganisering og implementeringsproces, der giver gode betingelser for en succesrig implementering.
- Generel bistand til de tværfaglige grupper, der er tilknyttet afdelingen.
- Understøtte gruppernes implementering af daglige tavlemøder, herunder undervisning, supervision mv.
- Planlægge og facilitere coaching på tværs af grupperne.
- Sikre ensartet implementering på tværs af psykiatrisygehusets 13 lokalpsykiatrier via fælles netværk, med henblik på ensartet tilbud af høj kvalitet på tværs af afdelingerne i regionen.

Implementeringsmedarbejderne skal have en klinisk relevant profil (eksempelvis sygeplejerske, fysioterapeut, ergoterapeut, socialrådgiver eller lignende), men medarbejderen indgår ikke i bemanningen af en tværfaglig gruppe.

## Økonomi

Psykiatrisygehuset ønsker til implementering af ovennævnte indsats at anvende 1,340 mio. kr. i 2022 og 3,720 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 og derigennem øge tilgængeligheden af den ambulante psykiatri gennem fleksibel og opsøgende behandling i patienternes nærmiljø.

I psykiatriplanen blev der afsat 7 mio. kr. årligt til øget tilgængelighed til ambulant behandling. Af den oprindelige bevilling er der tidligere udmøntet 0,5 mio. kr. til udvidelse af samarbejdet med Headspace. I 2022-priser resterer der hermed årligt 6,591 mio. kr.

Disse midler er i psykiatriplanen tiltænkt oprettelse af satellitter, hvilket af ressourcemæssige grunde ikke p.t. er muligt i det planlagte omfang. Det foreslås derfor, at en del af disse midler i stedet midlertidigt anvendes til implementering af F-ACT-indsatsen.

Med den foreslåede udmøntning er der fortsat i de kommende år midler til at prioritere midler til nye satellitter og fra 2025 vil der igen være ca. 6,5 mio. kr. til rådighed på rammen til udmøntning af anbefaling 32.

Det samlede reviderede koncept for ambulant behandling præsenteres for psykiatri- og socialudvalget til efteråret 2022.

## **Klimavurdering**

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet den ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

## **Indstilling**

Det indstilles, at psykiatri- og socialudvalget anbefaler regionsrådet:

At Psykiatrisygehuset tilføres 1,340 mio. kr. i 2022 og 3,720 mio. kr. i 2023 og 2024.

Bevillingerne finansieres af rammen vedr. budgetaftale 2020, Psykiatri.

## **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Psykiatri- og socialudvalget anbefaler indstillingen over for regionsrådet.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Udmøntningsnotat anbefaling 32 vedr. F-ACT

## **Punkt 8: Proces i forhold til borgeroplevet livskvalitet og kerneværdier på socialområdet**

22/13835

### **Resumé**

Socialområdet har igangsat et større arbejde, hvor målet er at skabe en værdimæssig ramme for fremtidige strategiske fokusområder og prioriteringer på socialområdet. Rammen vil bestå af et antal kerneværdier omhandlende det, der for borgerne på socialområdet skaber mest muligt værdi for dem i deres hverdag.

### **Sagsfremstilling**

På socialområdet er der over flere år arbejdet med et overordnet mål om at "sætte borgeren først". Det er kernen i socialområdets strategitrekant, hvor ambitionen er at øge den borgeroplevede livskvalitet for borgere på socialområdet.

Der er arbejdet med at sætte borgeren først igennem blandt andet fem udvalgte strategiske områder. Områderne er udvalgt af ledelsen, og der er arbejdet på de enkelte afdelinger med at føre konkrete handlinger ud i livet.

Forud for igangsættelse af en ny strategiproces har socialledelsen valgt en ny tilgang til arbejdet. Socialledelsen ønsker, at strategiarbejdet skal basere sig på større viden om, hvad det konkret er, borgerne oplever giver dem værdi. Arbejdet skal munde ud i, at der skabes en værdimæssig ramme for socialområdets fremtidige strategiske og overordnede beslutninger og de konkrete handlinger, det fører med sig på de enkelte tilbud.

Konkret er der igangsat et større arbejde med at indhente indsigter om oplevet værdi for borgerne. Det sker både gennem interview, observationer mv. fra borgere på socialområdet men også igennem viden herom fra medarbejdere, ledere, pårørende, frivillige m.fl. I processen insisteres der på at komme tættere på og reelt forstå, hvad det er, der gør en forskel for borgernes oplevede livskvalitet. Indsigterne præsenteres og kvalificeres på et stormøde den 15. juni 2022, hvor psykiatri- og socialudvalget inviteres til at deltage.

Derefter skal der udarbejdes af et antal fælles eller målgruppespecifikke kerneværdier på socialområdet.

Denne proces er en radikal anderledes måde at arbejde med det tværgående og strategiske fokus på sammenlignet med tidligere. Potentialet er et mere relevant og vedkommende strategisk arbejde for alle i organisationen. Et arbejde, hvor der i mindre grad er fokus på, at alle skal gøre det samme på samme tidspunkt men i højere grad arbejdes med, at der på hver afdeling er fokus på det, der opleves væsentligst for at styrke borgernes livskvalitet på netop den afdeling.

Socialområdet lægger op til, at der træffes beslutning om kerneværdierne i regionsrådet i august 2022 efter behandling i psykiatri- og socialudvalget. Derudover lægges der op til, at udvalget herefter løbende er orienteret og involveret i de strategiske beslutninger, som kerneværdiprocessen munder ud i. Forslag til den fremtidige proces og den politiske involvering heri er vedlagt som bilag.

Forretningsudvalget og regionsrådet behandler sagen på møde hhv. den 11. og 23. maj 2022.

### **Klimavurdering**

Det er ikke vurderet relevant at foretage en klimavurdering af denne sag, da den ikke påvirker klimaet eller bidrager til realisering af regionens klimastrategi.

## **Indstilling**

Det indstilles, at psykiatri- og socialudvalget anbefaler regionsrådet:

At godkende den foreslåede tidsplan for det fremadrettede arbejde med kerneværdier på socialområdet, herunder den politiske involvering heri.

## **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Psykiatri- og socialudvalget anbefaler indstillingen over for regionsrådet.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Forslag til tidsplan og politisk involvering i kerneværdiproces på socialområdet

## Punkt 9: Orientering om årsrapport for Mindhelper.dk

22/30

### Resumé

Psykiatrien i Region Syddanmark driver på vegne af de danske regioner hjemmesiden Mindhelper.dk, som har til formål at hjælpe unge, der har det svært, og bidrage til at styrke unges generelle trivsel. Der orienteres om årsrapport for Mindhelper.dk.

### Sagsfremstilling

Hjemmesiden Mindhelper.dk blev lanceret i september 2016. Hjemmesiden er udviklet af Region Syddanmark i samarbejde med fire partnerskabskommuner og TrygFonden. I november 2018 besluttede de fem regioner at gå sammen om at udvikle og udbrede Mindhelper.dk som et landsdækkende tilbud til unge.

På Mindhelper.dk kan unge få viden og råd om alt fra ensomhed og kærestesorg til angst og depression. Hjemmesiden har til formål at hjælpe unge, der har det svært, og bidrage til at styrke unges generelle trivsel.

En gang årligt afrapporterer psykiatrisygehuset udviklingen på mindhelper.dk til psykiatridirektørkredsen for de fem regioner. Årsrapporten for 2021-2022 er vedlagt.

Af rapporten fremgår bl.a. følgende resultater:

- Mindhelper.dk rundede i 2021 1.140.000 millioner unikke besøg. Sammenlignet med 2020 er det en stigning på 21 %. Væksten er opnået uden betalt annoncering.
- 9 ud af 10 besøgende svarer, at de oplever artikler på Mindhelper som nyttige.
- I 2021 er der udsendt 1.604 kasser med trykte Mindhelper-materialer til lærere, vejledere, psykologer mv. over hele landet.
- 1. februar blev der lanceret to gratis online-forløb om angst og om mindfulness på Mindhelper-skolen.dk. Der har i 2021 været over 47.000 unikke besøg på sitet, og der er blevet gennemført i alt 26.300 lektioner.
- Online-forløbet om angst er evalueret i efteråret. Evalueringen viser blandt, at 63 % af deltagerne bedømmer online-forløbet som godt eller fremragende, og at 95 % af dem, der giver feedback på videoer i online-forløbet, svarer, at de er nyttige for dem.
- Der har i 2021 været et fast ungepanel i Frederikshavn, som har givet input og idéer til udvikling af tilbuddene.
- TrygFonden har i 2021 bevilget 450.000 kr. til særlig udbredelse af undervisningsmateriale om taknemmelighed til skoler i Region Syddanmark.
- TrygFonden har i 2021 bevilget midler til en forskningsbaseret effektevaluering af Mindhelper.dk.

### Klimavurdering

Det er ikke vurderet relevant at foretage klimavurdering af denne sag, idet sagen ikke umiddelbart påvirker klimaet eller regionens klimastrategi.

### Indstilling

Til orientering.

### Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Mindhelper årsrapport 2021-2022

## Punkt 10: Orientering om resultater af Sundhedsprofilen 2021

21/53169

### Resumé

Sundhedsprofilundersøgelsen ”Hvordan har du det?” er nu gennemført for fjerde gang, og dugfriske data om borgernes sundhed og trivsel ligger dermed klar til at kunne indgå i sundhedsarbejdet.

Den syddanske sundhedsprofilrapport blev offentliggjort den 10. marts 2022. Resultaterne viser, at der er felter, hvor udviklingen bevæger sig i en positiv retning, men resultaterne afslører også en række områder, hvor der er behov for at opruste indsatsen.

Opgaven ligger nu i at bruge de mange data om syddanskernes sundhed og trivsel aktivt ind i det lokale og tværgående arbejde på forebyggelses- og behandlingsområdet.

### Sagsfremstilling

Resultaterne af den landsdækkende sundhedsprofilundersøgelse ”Hvordan har du det?” 2021 ligger nu klar. Baggrunden for undersøgelsen er en aftale mellem Danske Regioner, KL, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt Finansministeriet.

Dataindsamlingen til den første sundhedsprofilundersøgelse fandt sted i 2010 og til de efterfølgende undersøgelser i 2013 og 2017 samt nu igen i 2021. Med resultaterne af 2021-undersøgelsen haves endnu et målepunkt i rækken, og dette giver dels en aktuel status på syddanskernes sundhed og trivsel, dels et overblik over udviklingen siden 2010.

I Region Syddanmark opnåede undersøgelsen en svarprocent på 62,8. Dette omfatter svar fra godt 40.000 borgere fordelt rundt i samtlige syddanske kommuner. Svarprocenten er den højeste blandt alle regioner.

Dataindsamlingen til undersøgelsen fandt sted mellem den 5. februar og den 12. maj 2021, hvor der var indført en række restriktioner og tiltag i forbindelse med håndteringen af COVID-19-pandemien. Undersøgelsens resultater skal ses i lyset heraf. Til trods for COVID-19 giver resultaterne et brugbart indblik i syddanskernes sundhed, trivsel og sygdomsforekomst. Undersøgelsens resultater kan endvidere give et lille fingerpeg om betydningen af COVID-19-pandemien for befolkningens generelle sundhedstilstand.

Den syddanske sundhedsprofilrapport blev offentliggjort den 10. marts 2022, og resultaterne blev præsenteret på en lanceringskonference for politikere og direktorer i region og kommuner den 14. marts 2022. Den 4. april 2022 afholdes en temadag, hvor administrative fra kommuner og region får indblik i resultaterne. På temadagen vil en række eksperter endvidere uddybe emnerne mental sundhed, tobak og alkohol.

Undersøgelsens resultater viser, at der er flere områder, hvor udviklingen går den rette vej. Dette gælder eksempelvis syddanskernes ryge- og alkoholvaner. Modsat afslører resultaterne også områder med behov for intensiveret fokus, hvis det skal lykkedes at vende den negative udvikling. Herunder hører blandt andet mental sundhed og svær overvægt.

En række nye emner har fået plads i undersøgelsen i 2021. Eksempelvis tilvejebringer et nyt spørgsmål om syddanskernes brug af snus og lignende produkter viden om, at disse produkter er værd at have for øje i den fremadrettede indsats på

tobaksområdet. Endvidere viser et nyt spørgsmål om idrætsaktiviteter, at fysisk aktivitet til stadighed har potentiale til at blive prioriteret.

Region Syddanmark understøtter de syddanske kommuner i den interne og eksterne kommunikation omkring undersøgelsens resultater. I den forbindelse har kommunerne modtaget resultatoversigter og en række øvrige dokumenter forud for resultatlanceringen. Som ved de tidligere profilrunder kan kommunerne desuden rette henvendelse, hvis de ønsker et formidlingsbesøg, som sætter fokus på lokale resultater.

Udvalgte resultater fra undersøgelsen er skitseret i vedlagte bilag.

## **Klimavurdering**

Undersøgelsen vurderes ikke at have en klimamæssig påvirkning, hvorfor en klimavurdering ikke findes relevant at foretage i denne sammenhæng.

## **Indstilling**

Til orientering.

## **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Bilag**

Resultater - Sundhedsprofilundersøgelsen 2021

## **Punkt 11: Mødekalender**

22/84

### **Resumé**

Psykiatri- og socialudvalgets mødekalender for 2022.

### **Sagsfremstilling**

Psykiatri- og socialudvalget har godkendt følgende mødekalender for 2022:

- Torsdag den 2. juni 2022, kl. 12.00-14.30, Lokalpsykiatrisk Center, Haderslev
- Torsdag den 11. august 2022, kl. 12.00-14.30, regionshuset
- Torsdag den 8. september 2022, 12.00-14.30, Døgntilbud Udby/Holmehøj
- Onsdag den 28. september 2022, kl. 12.00-14.30, Lokalpsykiatrisk Center, Odense
- Torsdag den 10. november 2022, kl. 12.00-14.30, Retspsykiatrisk afd., Middelfart
- Onsdag den 30. november 2022, kl. 12.00-14.30, Telepsykiatrisk Center, Odense

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Til orientering.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Punkt 12: Gensidig orientering**

22/84

### **Sagsfremstilling**

Udvalgsmedlemmer og administrationen orienterer om aktuelle sager, henvendelser m.v.

### **Beslutning i Psykiatri- og socialudvalget den 04-05-2022**

Mette Bossen Linnet orienterede kort om:

- Første møde afholdt i psykiatrisk dialogforum
- Møde i Danske Regioners psykiatri- og socialudvalg
- IPS-konference.

Bente Gertz orienterede kort om:

- Første møde afholdt i kontaktforum for handicap.

Christian Schacht-Magnussen orienterede kort om:

- Første møde afholdt i udsatterådet.

Charlotte Rosenkrantz Josefsen:

- Vikarforbrug i psykiatrien.

Roya Moore, Sara Darling Berg Jørgensen, Elin Søndergaard, Gitte Frederiksen og Sabrina Bech Røn deltog ikke i sagens behandling.

## **Punkt 13: Underskriftsside**